

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๓

วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประเด็นวินิจฉัย มีประเด็นวินิจฉัยตามคำร้อง ดังนี้

สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของนายอิทธิพล เรืองวรบูรณ์ (ผู้ถูกร้อง) สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ (๔) ประกอบมาตรา ๑๑๕ (๕) หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ บัญญัติว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๕ กล่าวคือ ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงเพราะเหตุที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามดังกล่าว เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภามีสถานะเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยมีอำนาจหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมาย การให้ความเห็นชอบของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหาร ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาจึงต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจโดยไม่ถูกผูกมัดแห่งอาณัติหรือความครอบงำใด ๆ การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยทั้งหมด โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ หากให้สมาชิกวุฒิสภามีบุพการี คู่สมรส หรือบุตรเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาขาดความเป็นกลาง หรือขาดความเป็นอิสระในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว

ในเรื่องนี้ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามประกาศคณะกรรมการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ต่อมานายยุทธนา เรืองวรบูรณ์ บุตรชายของผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลศรีสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ตามประกาศ

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ จึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่าการที่นายยุทธนา เรืองวรบูรณ์ บุตรของผู้ถูกร้อง ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลศรีสงคราม นั้น ตำแหน่ง “นายกเทศมนตรีตำบล” จะถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอันเป็นคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้าม ของสมาชิกวุฒิสภามาตรฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕ (๕) หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๙ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกครั้ง ที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง คือ (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๔) สมาชิกวุฒิสภา (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น และ (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ได้ให้คำนิยามคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๔) สมาชิกวุฒิสภา (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น นอกจากนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง (๖) ข้าราชการ รัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (๗) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร (๙) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ คณะเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย โดยมีนายกเทศมนตรี เป็นหัวหน้า และพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔๘ เตรส บัญญัติให้ นายกเทศมนตรีมีอำนาจกำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของ เทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย เทศบัญญัติ และนโยบาย รวมถึงการสั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับ ราชการของเทศบาล นายกเทศมนตรีตำบลจึงเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาล และเป็น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๙ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ประกอบกับเมื่อพิจารณา เทียบเคียงกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕ (๙) ที่บัญญัติว่าผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือ

ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ (๙) ได้บัญญัติในลักษณะเดียวกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๙ คือ สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเช่นเดียวกับรัฐมนตรี แต่สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ โดยมีต้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้ว เป็นระยะเวลาห้าปีเช่นเดียวกับรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ๆ

ดังนั้น เมื่อนายยุทธนา เรืองวรบูรณ์ บุตรของผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕ (๕) จึงเป็นผลให้สมาชิกภาพสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๙ (๔)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของนายอิทธิพล เรืองวรบูรณ์ ผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๙ (๔) ประกอบมาตรา ๑๑๕ (๕) ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่บุตรของผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ